

Алюзії в архітектурі

Крепка Ірина Олександрівна
науковий керівник: Трошкіна Олена Анатоліївна
кафедра основ архітектури та дизайну,
Факультет архітектури, будівництва та дизайну,
Національний авіаційний університет,
Київ, Україна
krepkaya4@gmail.com

Анотація — робота присвячена розгляду такого явища в архітектурі як натяжки, наслідування та копіювання – архітектурні алюзії, їх роль та місце в архітектурі як зарубіжній, так і Україні.

Ключові слова – алюзії в архітектурі, архітектурні наслідування, архітектура України.

I. ВСТУП

Люди ще з давніх часів намагаються наслідувати щось, наприклад, природні форми, конструкцію рослин та бджолиних сот, переносячи свої дослідження природи в галузь будівництва і архітектури. Згодом так сформувався біонічний стиль. Прикладом цього є Сіднейський оперний театр, який наслідує розкриті пелюстки лотоса на воді, Національний оперний театр в Пекіні, який імітує краплю води, житловий будинок «Наутілус» або «Раковина» в Наукальпане, його дизайн взято з природної структури – раковини молюска. В таких випадках архітектори наслідують природні форми. Іноді архітектори наслідують якісь функції, наприклад, метаболізм як течія в архітектурі, архітектори-метаболісти вкладали в архітектуру функцію змінювання, так як живий організм з часом змінюється. Проте, з розвитком архітектурно-будівельних можливостей, наслідуванню підлягають вже і архітектурні форми, створені попередніми епохами і архітекторами. Яскравою ілюстрацією цього є архітектура епохи еклектики з її напрямками неостилів: неоготики, неокласицизму, необароко і т.ін.

Україна ніколи не стояла осторонь всесвітніх, особливо західноєвропейських архітектурних процесів і тому її не оминуло явище архітектурного наслідування. Сьогодні, коли у українців з'явилася можливість бути за кордоном, дуже важливо прослідкувати, які саме форми, функції та стилі наслідують українські архітектори. В цьому і полягає мета даної доповіді.

Алюзія (лат. allusio — натяк, жарт) — містить указівку, аналогію чи натяк на певний факт. [1] Архітектурні алюзії значать наслідування форм, матеріалів, функцій, про що вже говорилось вище. Так як існує багато різних видів алюзій, ми розглянемо деякі з них, а саме алюзію на архітектурні пам'ятки з-за кордону.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Піраміда Лувра

Через 200 років після Французької революції президент Франсуа Міттеран запропонував проект "Великого Лувру". Міттеран хотів перетворити королівський палац в найбільший музей в світі. Тоді і була створена знаменита скляна піраміда. Грані пірамід повністю складаються зі скляних сегментів, таким чином забезпечується оптимальне освітлення підземного вестибюля, де знаходяться каси, інформаторів і входи в усі три крила музею. Біля дніпровського оперного театру знаходиться місцевий варіант піраміди Лувра - ресторан "Оранжерея" (L'orangerie).

Статуї з острова Пасхи

Моаї, як їх правильно називати, швидше за все, були виготовлені аборигенами з якоїсь невідомої технології між 1250 і 1500 роками. Статуї - монолітні і дуже важкі, тому незрозуміло, як люди пересували величезні брили каміння по острову. Найбільша моаї важить більше 82 тонн. Біля історичного музею на проспекті Яворницького в Дніпрі є своя колекція "моаї". Тут зібрані унікальні половецькі баби. У колекції є експонати епохи енеоліту - це третє тисячоліття до н. е. Серед них - не тільки найпростіші, але і унікальні, які не мають аналогів у жодному європейському музеї. Відмінна риса цих статуй в тому, що якщо придивитися, то у кожного статуї можна побачити своє обличчя.

Китайська стіна

Велика китайська стіна – це воістину дивовижна споруда нашої цивілізації. Загальна довжина Великої китайської стіни становить 8 851 кілометр і 800 метрів. Це найдовша штучна споруда в світі. "Китайська стіна" в Україні знаходиться в місті Луцьк – обласному центрі Волинської області. Будинок на проспектах Соборності та Молоді будувався аж одинадцять років – з 1969 по 1980 – архітекторами Ростиславом Метельницьким і Василем Маловицею. Будинок розтягнувся на 1750 метрів – і це тільки по прямій лінії – з відростками довжина складає 3029 м. Велетень побудований у формі сот та об'єднує 120 під'їздів (40 будинків) різної висоти – від 5 до 9 поверхів.

Статуя Свободи

Статуя Свободи - колосальна скульптура в стилі неокласицизму на острові Свободи приблизно в 3 км на північний захід від південного краю острова Манхеттен, США. Залізну опору і каркас для статуї створив всесвітньо відомий Олександр Гюстав Ейфель. Висота самої статуї Свободи - 93 метри. У Дніпрі є свій подібний монумент - пам'ятник Слави на проспекті Яворницького. Найвищий пам'ятник у Дніпрі у вигляді жінки. Він присвячений пам'яті про подвиги солдатів під час Другої Світової Війни. Пам'ятник був відкритий 31 жовтня 1967 року. Висота - 4,5 метра.

Готель "Парус" в Дубаї

"Бурдж аль-Араб" (буквально "Арабська вежа") - розкішний готель в Дубаї, найбільшому місті Об'єднаних Арабських Еміратів. Будівля стоїть в морі на відстані 270 метрів від берега на штучному острові, з'єднаному з землею за допомогою моста. На сьогодні готель в формі вітрильника в Дубаї є 56-м за висотою будівлею Азії і 70-м по висоті в світі. У Дніпрі є свій готель "Парус". Через недоліки в плануванні йому так і не судилося стати справжнім готелем. Висота недобудови - 114 метрів. Спочатку будівля мала стати найвищою в місті. Якщо завантажити в недобудований готель всі необхідні меблі, то вона нахилиться набік протягом 2-х діб. [2]

Замок Паланок

Мукачівський замок, прозваний Паланком, стоїть на пагорбі висотою 68 метрів. Він на пару століть молодший за свого європейського близнюка — замку Бургхаузен, перші згадки про який датовано XI століттям. Замок Паланок свого часу служив королівською резиденцією і князівськими хоромами, потім був австрійським форпостом. Словом, його історія хоч і менш тривала, ніж у Бургхаузена, але не менш насичена.

Плебанівський віадук

Залізничний віадук біля села Плебанівка (Тернопільська область) був побудований австро-угорцями в 1896 році. Міст провідного типу має 9 арок з натурального каменю. Схожа конструкція є в шотландській селі Гленфіннан.

Аккерманська фортеця

Білгород-Дністровська фортеця на скелястому березі Дністровського лиману була побудована в XIII столітті. За своїм оборонним якість спорудження нічим не поступається знаменитим фортифікації Європи, а зовні дуже нагадує валлійський замок Конві.

Чернівецький університет

Будинки одного з найстаріших університетів України — колишньої резиденції митрополита — були побудовані в 1864-1882 рр. Унікальний архітектурний комплекс входить до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича віддалено нагадує древній Оксфорд.

Водяники

Дерев'яні млини в селі Водяники на Черкащині дуже схожі на старовинні вітряні конструкції, які стоять в

голландському селі Кіндердайк (15 км на схід від Роттердама).

Абатство ченців-бенедиктинців

В 15 км від Кракова, в місцевості під назвою Тинець, знаходиться абатство ченців-бенедиктинців. Аналог такого Тинця в Україні в селі Язловець на Тернопільщині. Мова йде про монастир Сестер Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії. Про неспокійну історію цього місця свідчать товстезні стіни, невеликі віконця й вежі з боків фасаду. А за будівлею видніється доглянутий парк. У ньому, до речі, знаходиться склеп-усипальниця черниць, скопійована з римських катакомб. В цей час це — єдине місце подібного роду в країні. [3]

Кіностудія Victoria Film Studios

На трасі Київ – Чоп, за 700 метрів дороги, увагу пересічного привертає казкова споруда. Виявляється це своєрідний український диснейленд. А саме – в'їзна брама до кіностудії Victoria Film Studios (телекомпанія Pro-TV). Псевдоготичні вежі, стрімкі вікна та інші елементи декору нагадують казки братів Грімм. Як актуальні реалії сучасного кінематографу – в нішах розташовані скульптури Хижака та Чужого, з відомих усім фільмів.

III. ВИСНОВКИ

Отже, архітектурні алюзії як явище виникло з давніх давен, але й сьогодні не втратило свого значення. Україна, як активний учасник загальносвітового архітектурного процесу, сприйняла, переосмислила і втілила у своїх будівлях ці архітектурні натяки на природну форму, функцію та інші будівлі. Ця архітектура є доказом того, що наші вітчизняні архітектори можуть бути не гірше закордонних, а навіть краще.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Українська радянська енциклопедія : у 12 т. / гол. ред. М. П. Бажан ; редкол.: О. К. Антонов та ін. — 2-ге вид. — К. : Головна редакція УРЕ, 1974—1985.
- [2] Навколо світу за годину: 10 аналогів всесвітньо відомих пам'яток в Дніпрі [Електронний ресурс] // Єкатерина Шевцова — 2017 — Режим доступу до ресурсу: <https://dp.vgorode.ua/news/sobytyia/331304-vokruh-sveta-za-chas-top-10-analohov-vsemymo-yzvestnykh-dostoprimechatelnoei-v-dnepre>,
- [3] Все в Україні: 10 аналогів закордонним пам'яток [Електронний ресурс] — 2017 — Режим доступу до ресурсу: <http://www.alltravels.com.ua/2017/10/30/world-in-ukraine/>,